

VÝTVARNÝ ODBOR

Charakteristika výtvarného odboru ZUŠ

Výtvarný odbor v základnom umeleckom vzdelávaní poskytuje prehĺbené a rozšírené výtvarné vzdelanie a formovanie žiakom, ktorí prejavujú záujem a nadanie v oblasti výtvarného sebvýjadrovania a tvorby. Edukačný proces je zameraný na rozvíjanie špecifických schopností žiaka a zároveň na celistvosť jeho osobnosti, na jeho integráciu do kultúrnych hodnôt a zároveň na budovanie vlastnej individuality prejavujúcej sa autentickou a originálnou výtvarnou tvorbou a autentickými a zodpovednými postojmi voči skutočnosti. V nadväznosti na všeobecné vzdelanie metodicky rozvíja tvorivosť v oblasti vizuálnych umení.

Na štúdium vo výtvarnom odbore je možné prijať žiakov, ktorí preukazujú určitú mieru nadania a talentu (súboru schopností, ktoré umožňujú osobité, nadpriemerné výkony, v niektorej z oblastí výtvarného vyjadrovania), ktorú škola posúdi na základe výtvarných prác. Žiak je zaradený do ročníka s ohľadom na jeho vek a rozvinutosť schopností.

Štúdium vo výtvarnom odbore ZUŠ sa člení na:

1. Prípravné štúdium – jedno alebo dvojročné štúdium detí predškolského veku, ktoré vekovo zodpovedá žiakom predprimárneho vzdelávania. Prípravné štúdium trvá jeden alebo dva roky.
2. Prvá časť prvého stupňa základného štúdia – primárne umelecké vzdelanie ISCED 1B, ktorá vekovo zodpovedá žiakom primárneho vzdelávania na ZŠ. Štúdium prvej časti prvého stupňa základného štúdia trvá štyri roky.
3. Druhá časť prvého stupňa základného štúdia – nižšie sekundárne umelecké vzdelanie ISCED 2B, ktorá vekovo zodpovedá žiakom nižšieho sekundárneho vzdelávania na ZŠ. Štúdium druhej časti prvého stupňa základného štúdia trvá päť rokov.
4. Druhý stupeň základného štúdia, ktorý vekovo zodpovedá žiakom sekundárneho vzdelávania na SŠ. Štúdium druhého stupňa základného štúdia trvá štyri roky.
5. Štúdium pre dospelých, ktoré je určené pre záujemcov, ktorí už presiahli stredoškolský vek a prejavujú záujem zdokonaľovať sa v niektorej z oblastí výtvarnej tvorby. Štúdium trvá štyri roky.
6. Rozšírené štúdium ISCED 2B, ktoré je určené pre zvlášť talentovaných žiakov, ktorí sa pripravujú na ďalšie štúdium niektorej z oblastí vizuálnych umení.

Špecifické ciele

- rozvíjať vizuálnu gramotnosť žiaka, jeho výtvarné vyjadrovacie schopnosti a technické zručnosti,
- otvárať žiakovi možnosti zaradiť sa do kultúrnej tradície na úrovni súčasného myslenia,

- viesť žiaka k orientácii v historickom, modernom i súčasnom umení (z hľadiska štýlov, slohov, používania vyjadrovacích prostriedkov, médií, tém a komunikačných stratégií),
- viesť žiaka k nachádzaniu vlastnej profilácie v oblasti výtvarného vyjadrovania prostredníctvom odhaľovania a rozvíjania jeho špecifických schopností (orientovať ho na hľadanie oblasti umenia, médií, prostriedkov a spôsobov sebavyjadrovania a tvorby, v ktorých dokáže realizovať svoje koncepty, predstavy a fantáziu),
- podporovať a rozvíjať tvorivý prístup žiaka v myslení i vynachádzaní formy, jeho samostatné a prínosné riešenia,
- uvádzať žiaka do intermediálnych a interdisciplinárnych vzťahov súčasnej kultúry.

Profil absolventa

Absolvent výtvarného odboru ZUŠ je v prvom rade svojbytnou osobnosťou, ktorá dokáže obhájiť svoj vkus, svoje názory a postoje voči spoločnosti pasívneho konzumu.

Rozumie vizuálnym umeniam z pohľadu histórie i súčasnosti.

Absolvent je podľa miery svojich schopností pripravený na ďalšie štúdium vizuálnych umení (na strednej, príp. vysokej škole výtvarného zamerania).

Kompetencie:

Absolvent preukazuje vysoký stupeň výtvarnej gramotnosti – rozumie vyjadrovacím prostriedkom rôznych druhov výtvarného umenia a dokáže ich používať na tvorivé vyjadrenie svojich konceptov, predstáv, fantázie a výtvarne reagovať na vizuálne podnety reality.

Pozná základné techniky kresby, maľby, grafiky, fotografie, sochárstva a priestorovej tvorby a ovláda vybrané z nich; rozumie intermediálnej tvorbe, vie používať jej princípy a vybrané multimedialne techniky.

Pozná charakteristické znaky historických slohov vizuálnych umení, dizajnu a architektúry, ich moderných i súčasných tendencií a znaky rôznych štýlov.

Toleruje rozmanitosť výtvarných prejavov a dokáže odôvodniť svoj vlastný názor.

1 Prípravné štúdium

Prípravným štúdiom vo výtvarnom odbore rozumieme štúdium žiakov predprimárneho vzdelávania. Charakteristické je spontánnym detským výtvarným prejavom (ktorý je viac príznakom štandardného psychického vývinu dieťaťa ako jeho cieľavedomej tvorivosti alebo talentu), ale aj hravého a nadšeného objavovania možností (technik, materiálov, grafických typov). Je tiež obdobím vytvárania prvých stereotypov, preberania schém a konvencií, na ktoré musí pedagogický program reagovať v zmysle ich aktívneho zaradenia do dynamiky detskej osobnosti – ich podriadenia, spracovávanía a prekračovania vlastnou detskou vynaliezavosťou a motivovaným objavovaním iných foriem a možností.

Na štúdium v odbore možno prijať deti, ktoré prejavujú záujem o výtvarné činnosti. V tomto veku ešte nie je možné posudzovať mieru talentu v závislosti na výtvarnom prejave. Dĺžka štúdia je jeden alebo dva roky.

Výkonové štandardy

Žiaci po absolvovaní prípravného štúdia:

- vyjadria svoje predstavy v kresbe, maľbe, koláži a modelovaní,
- spontánne pracujú s farbou, líniou a mäkkým modelovacím materiálom,
- pomenujú svoje práce,
- opíšu výraz svojich prác, výraz umeleckých diel,
- vyjadria svoje predstavy o vypočutom texte v kresbe a/alebo v maľbe,
- výtvarne vyjadria príbehy, ktoré si vymyslia,
- dotvoria chaotické textúry do zmysluplných zobrazení podľa svojej fantázie a tvarovej predstavivosti,
- dotvoria neúplné obrazy (fotografie, reprodukcie ...) v náväznosti na čiastočné tvary a s použitím fantázie,
- nakomponujú novotvary narábaním s primárnymi tvarmi (geometrické tv., písmená ...),
- obkreslia tvary a dotvoria ich podľa fantázie,
- vytvoria jednoduché masky s výrazom základných emócií (smútok, radosť ...),
- využijú grafické a materiálové stopy svojich gest,
- využijú prírodniny ako súčasť kompozície,
- zvládnu techniku jednoduchej frotáže,
- zvládnu techniku monotypie,
- dokážu spracovať (nastrihať, sformovať, spojiť) papier a mäkký kartón.

Obsahové štandardy

Pozn.: Východiskom sú spontánne detské výtvarné činnosti a sklon dieťaťa k poznávaniu nových činností, materiálov a technik. Hravé laborovanie je prepojené s tematickými zadaniami.

- hravé činnosti s linkou, farbou a materiálom; uvedomenie si výrazu, základných rozdielnych vlastností rôznych nástrojov a materiálov,
- jednoduché šrafovanie častí kresby,
- akčné maľovanie v ktorom jednotlivé činnosti, gestá, pohyby a nástroje zanechávajú na papieri charakteristické stopy,
- variačné a porovnávanie rôznych spôsobov kreslenia tej istej veci (jednoduchého motívu),
- uplatňovanie predstavivosti a fantázie pri spracovávaní (doplňaní alebo vyhľadávaní tvarov) nepresných, nezreteľných textúr (pokrčený papier, čarbanica, krajčírskе strihy, škrvny, dekalky ...),
- hravé experimentovanie s časťami obrázkov (fotografií), s vystrihnutými písmenami alebo s nezobrazujúcimi textúrami materiálov; asambláže alebo koláž, fantazijné dopĺňanie zobrazení (konfigurácií, významových tvarov),

- obkresľovanie (obmaľovanie) obrysov predmetov, tieňov; kombinované so šrafovaním, kolážovaním a pod. – rozlišovanie vonkajšieho a vnútorného tvaru,
- porovnávanie tvarov rôzneho charakteru (geometrické-presné, prírodné-nepresné, veľké a malé, vysoké a nízke, hranaté a okrúhle, plošné a priestorové ...),
- vytváranie objektov z kartónu, ich dotváranie kresbou, maľbou alebo kolážou,
- frotáž z rôznych povrchov, vytváranie vzorkovníčka alebo kompozície,
- rastliny a prírodniny ako výtvarné materiály využité v rôznych technikách,
- monotypické otláčanie prírodnín alebo pripravených matric,
- kreslenie (maľovanie) svojich predstáv o vypočutom príbehu (rozprávke) alebo o príbehu vymyslenom dieťaťom, príp. o vlastnej transformácii rozprávky,
- výtvarné spracovanie postavičiek z filmu a ich domýšľanie, variovanie a transformovanie,
- vytváranie masiek z jednoduchých materiálov (ich dopĺňanie časťami kostýmu, pokrývkou hlavy ...) – rozhovor o výraze masky, vymýšľanie „rituálov“,
- diskusia o rozmanitosti umeleckých diel a o ich výraze, pri návšteve galérie, výstavy alebo pri výtvarných dielach sprostredkovaných iným spôsobom.

2 Prvá časť I. stupňa základného štúdia: primárne umelecké vzdelávanie ISCED 1B

Výkonové štandardy

Žiaci po absolvovaní prvej časti prvého stupňa základného štúdia:

- výtvarne vyjadrujú svoje predstavy v kresbe, maľbe, koláži, modelovaní, jednoduchej grafickej technike, v tvorbe objektu,
- pracujú s líniou, farbou, tvarom,
- pomenujú farby a farebné tóny, základné farebné kontrasty (tepelný, svetlostný, sýtosťný),
- slovne charakterizujú línie a tvary podľa proporcií a výrazu,
- rozlišujú organické a geometrické tvary,
- pomenujú kvalitu povrchov podľa opticko-haptického výrazu,
- stručne charakterizujú vytvorený artefakt,
- zvládnu techniku kresby ceruzou rôznej tvrdosti, fixkou rôznej hrúbky, tušom a pierkom (resp. iným nástrojom), štetcom a farbou,
- zvládnu techniku maľovania temperovými farbami, suchými, voskovými (resp. olejovými) pastelmi, fixkami, tušmi a kombináciami vybraných techník,
- zvládnu techniku modelovania z mäkkého modelovacieho materiálu,
- zvládnu jednoduchú grafickú techniku (napr. monotypiu, kartónorez, linorez ...),

- vytvoria novotvar z neartikulovanej (náhodnej) štruktúry alebo z nájdených predmetov,
- iniciatívne vyhľadávajú rozmanité technicko-materiálové riešenia,
- výtvarne, podľa fantázie vyjadria vlastné témy a obsahy,
- výtvarne, podľa fantázie reagujú na podnety vizuálnej reality,
- výtvarne, podľa fantázie reagujú na vybrané podnety z oblasti výtvarného umenia (štýly, izmy, slohy) z hľadiska foriem, tém a námetov,
- slovne opíšu videné výtvarné dielo, jeho druh,
- charakterizujú výraz výtvarného diela,
- výtvarne, podľa fantázie reagujú na podnety z oblasti vybraných druhov umenia – hudby, literatúry, filmu, divadla, tanca,
- výtvarne, podľa fantázie reagujú na podnety z vybraných oblastí poznávania (napr. prírodovedy, vlastivedy, náboženskej a etickej výchovy, matematiky a geometrie ...),
- výtvarne, podľa fantázie reagujú na kultúrne a sociálne témy (zvyky, sviatky, udalosti...).

Obsahové štandardy

Pozn.: Vo všetkých témach a obsahoch učiteľ podporuje a uprednostňuje vlastné a samostatné myslenie žiakov, ich nápaditosť a originalitu riešení (i v prípade, že dôjde k svojbytnému odklonu žiaka od riešenej úlohy). Rešpektuje ich individualitu a špecifické schopnosti.

K motivácii sa využíva prevažne rozprávková (príbehová) alebo zážitková forma uvedenia žiakov do problematiky, príp. aj učiteľom moderovaný proces – ako príbeh, ktorý žiaci postupne vytvárajú.

1. ročník

Laborovanie s výtvarným jazykom a kompozíciou:

- hravé činnosti s obrysmi predmetov (vyjadrovanie pohybu, nárastu a zmenšovania, kumulovania a spontánnych prienikov tvarov prostredníctvom radenia obrysov),
- hravé činnosti s rytmom (vizualizácia zvuku, pohybu, fyziologických rytmov, striedajúcich sa prírodných javov a cyklov ...); pochopenie a vyjadrenie pravidelnosti a nepravidelnosti, zrýchľovania a spomaľovania v rôznych prejavoch sveta a života,
- priestorové útvary z hotových prvkov (špagle, škatule, špagáty a pod.),
- tepelný farebný kontrast a jeho analógie (kontrasty suchý-vlhký, blízky-vzdialený) v maľbe,
- hry s jednoduchou kinetikou: napr. obrázok s pohyblivými časťami, jednoduchá kinetická hračka a pod.,
- reliéf, koláž, alebo kombinácia – rôzne kvality (textúry) povrchov; frotáž vytvoreného reliéfu, príp. kresba (maľba) podľa reliéfu,
- výtvarné činnosti zamerané na prácu s geometrickými prvkami v tvaroch predmetov.

Rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov:

- inšpiratívne témy a námety (svojské riešenia, domýšľanie a fantazijné preštrukturovanie podnetov),
- ozvláštnená krajina maľba (napr. mimoriadny meteorologický jav v konkrétnej, známej krajine),

- ozvláštnené zátišie (napr. prostredníctvom druhu, množstva, tvarov a rozmerov predmetov),
- zobrazenie tej istej veci v rôznych prostrediach,
- ozvláštnená maľba (kresba, modelovanie) postavy človeka alebo zvierat'a,
- spolupráca učiteľa a žiakov na vzniku nových tém a kombinácii techník.

Podnety z výtvarného umenia:

- animovaná návšteva galérie, výstavy umeleckých diel (alebo výtvarné diela sprostredkované iným spôsobom),
- výtvarné reakcie/interpretácie vybraných výtvarných diel.

Podnety z iných umení a oblastí poznania:

- rozdielnosť nálady v dvoch hudobných skladbách (vyjadrenie prostredníctvom maľby alebo kresby, koláže ...),
- ilustrácia žiakom známej rozprávky pozmenenej žiakom.

2. ročník

Laborovanie s výtvarným jazykom a kompozíciou:

- hravé činnosti s linkou, jej rôznymi kvalitami (z hľadiska výrazu, nástroja, techniky, prítlaku, proporcie ...), následne aplikácia čiar rôzneho charakteru v naratívnej téme,
- šrafovanie tvaru kresliacim nástrojom,
- odlišenie rôznych tvarov šrafovaním,
- premeny tvarov: postupné (krokové) zmeny vybraného tvaru na iný tvar,
- výtvarné hry s osovou symetriou a asymetriou (napr. dotváranie dekalku, odtlačku materiálnej matrice, obkresľovanie šablóny a pod.),
- kreslenie tvarov umiestnených vo formáte (vpredu – vzadu, hore – dole, vedľa seba – za sebou ...),
- približovanie – vzd'ľovanie, zväčšovanie – zmenšovanie.

Rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov:

- pamäťové cvičenia (zobrazovanie rôznych vecí, zvierat, profesií podľa slovného „diktátu“ učiteľa),
- témy a námety provokujúce fantáziu žiaka,
- naratívne témy a príbehy,
- objekty z rozmanitých polotovarov v nezvyčajných vzťahoch,
- hybridácia tvarov (zvierat, vecí ...),
- pomenovanie hybridných tvarov,
- spolupráca učiteľa a žiakov na vzniku nových tém a kombinácii techník.

Podnety z výtvarného umenia:

- land-artové hry s prírodnými materiálmi v prírode,
- body-art (maľba na ruku, tvár),

- akcie (performančné aktivity) v mimoškolskom priestore,
- animovaná návšteva galérie, výstavy umeleckých diel (alebo výtvarné diela sprostredkované iným spôsobom),
- výtvarné reakcie/interpretácie vybraných výtvarných diel.

Podnety z iných umení a oblastí poznania:

- jednoduchá scéna pre bábkové divadlo,
- jednoduché (napr. prstové) bábkky,
- komiks ako „scenár“ bábkového divadla.

3. ročník

Laborovanie s výtvarným jazykom a kompozíciou:

- voľné kresliarske cvičenia zamerané na líniu a tvar,
- kresba predmetu linkou (bez nároku na presné zachytenie proporcie a tvaru),
- figúry v pohybe (kresba podľa predstavy, vytvorenie a využitie šablóny),
- kresba figúry, predmetu podľa videnej skutočnosti (zachytenie základného tvaru/pohybu, bez nároku na presné proporcie),
- dotváranie kresby figúry,
- modelovanie postavy (človek alebo zviera; zachytenie základného tvaru/pohybu, bez nároku na presné proporcie),
- fotokoláž (alt. motívy: figúra, portrét, predmet, krajina ...),
- mimikri (artefakt vo vzťahu k prírodnému pozadiu).

Rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov:

- pamäťové cvičenia (zobrazovanie rôznych vecí, zvierat, profesií podľa slovného „diktátu“ učiteľa),
- témy a námety provokujúce fantáziu žiaka,
- naratívne témy a príbehy,
- fantastické bytosti (stvárané novými technikami, napr., rolážou, frotážou, kombinovaním techník),
- fantastická krajina,
- zostava prostredia a postáv v priestorovom prevedení (historická udalosť, šport, Betlehem, práce na poli, trh v meste a pod.),
- návrhy úžitkových predmetov (predmety dennej potreby, šperky ...),
- spolupráca učiteľa a žiakov na vzniku nových tém a kombinácii techník.

Podnety z výtvarného umenia:

- vybrané diela surrealizmu,
- animovaná návšteva galérie, výstavy umeleckých diel (alebo výtvarné diela sprostredkované iným spôsobom),
- výtvarné reakcie/interpretácie vybraných výtvarných diel.

Podnety z iných umení a oblastí poznania:

- výtvarné reakcie na zvuk rôznych hudobných nástrojov,
- výtvarné stvárnenie hudobných tónov a ruchov (synestetické vnímanie).

4. ročník

Laborovanie s výtvarným jazykom a kompozíciou:

- kreslenie tvarov stromov podľa videnej skutočnosti,
- rôzne stvárnenie toho istého motívu (prekonávanie grafických schém),
- cvičenia na spoznávanie proporcií,
- symetria a asymetria v obraze (portrét, zátišie, krajina ...),
- maľba krajiny podľa videnej skutočnosti,
- variácie maľby konkrétnej krajiny (svetelné zmeny, denné obdobia, zmeny počasia ...),
- výrazové štylizovanie (tváre, zvieratá, predmety s výrazom rôznych emócií),
- kompozícia z geometrických tvarov,
- zátišie z geometrických tvarov,
- zachytenie zmien farieb osvetlením,
- pozitív a negatív (linorez),
- modelovanie postáv v pohybe/akcii podľa predstavy žiaka.

Rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov:

- kresebné pamäťové cvičenia (kreslenie rôznych vecí, zvierat, profesií, situácií podľa slovného „diktátu“ učiteľa),
- témy a námety provokujúce fantáziu žiaka, - naratívne témy a príbehy,
- zmeny v hotovom obraze – výmeny/premeny častí kompozície, zmeny farieb a/alebo premeny motívov v kompozícii,
- zobrazenie skutočného zážitku kombinované s fantáziou žiaka,
- jedno- (príp. viac-) farebná tlač (monotypia, linorez),
- spolupráca učiteľa a žiakov na vzniku nových tém a kombinácii techník.

Podnety z výtvarného umenia:

- vybrané diela impresionizmu,
- maľba impresionistickým spôsobom (škvrny, ťahy štetca, pointilizmus),
- animovaná návšteva galérie, výstavy umeleckých diel (alebo výtvarné diela sprostredkované iným spôsobom),
- výtvarné reakcie/interpretácie vybraných výtvarných diel.

Podnety z iných umení a oblastí poznania:

- zobrazenie ticha a hluku,
- komiksové stvárnenie filmu,

- výtvarné stvárnenie chutí (synestetické vnímanie).

3 Druhá časť I. stupňa základného štúdia: nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie ISCED 2B

Výkonové štandardy

Žiaci po absolvovaní druhej časti prvého stupňa základného štúdia:

- cieľavedome vyjadrujú svoje predstavy prostredníctvom rôznych médií: kresby, maľby, koláže, modelovania, vybranej grafickej techniky, tvorby objektu, inštalácie, fotografie, videa a elektronických médií,
- cieľavedome pracujú s vyjadrovacími prostriedkami,
- cieľavedome pracujú so zvoleným médiom, materiálom, nástrojom a technikou,
- tvorivo spracujú vlastné koncepty zvoleným spôsobom,
- dokážu výtvarne reagovať na zadanú tému,
- ovládajú princípy kompozície (rozvrh plochy alebo priestorového útvaru),
- ovládajú princípy radenia, kombinovania, miešania a kontrastov farieb,
- proporčne správne nakreslia videný predmet,
- proporčne správne vymodelujú videný predmet,
- poznajú hlavné znaky historických slohov umenia a architektúry,
- poznajú tendencie moderného umenia a architektúry,
- zvládnu realizáciu v zvolenom štýle moderného umenia,
- dokážu svojsky spracovať (interpretovať) tematický alebo formálny podnet zvoleného výtvarného diela,
- dokážu výtvarne reagovať na podnety z oblasti hudby (zvuku), literatúry (textu), filmu (audiovizíe), divadla (performancie), tanca (pohybu),
- orientujú sa v hlavných tendenciách súčasného diania vo výtvarnom umení,
- poznajú základnú dostupnú literatúru, časopisy (príp. internetové stránky) z oblasti súčasného výtvarného umenia,
- slovne vyjadria svoj výtvarný zámer,
- opíšu videné výtvarné dielo (druh, médium, technika, výraz),
- vyjadria svoj názor na videné výtvarné dielo,
- rámcovo zaradia výtvarné dielo do obdobia (smeru),
- dokážu preniesť skúsenosti z výtvarnej výchovy do svojich spontánnych (voľnočasových) výtvarných aktivít.

Obsahové štandardy

1. ročník

Laborovanie s výtvarným jazykom a kompozíciou:

- kompozícia – tvarová a farebná rovnováha/nerovnováha,
- symetria a asymetria v obraze (napr. zátišia), v grafike (využitie tlačovej matrice),
- výtvarné vyjadrenie kontrastov (polarít),
- geometrická štylizácia zátišia (alt. portrétu, figurálnej kompozície).

Zobrazovanie reality:

- kresliarske pamäťové cvičenia,
- kresba jednoduchej perspektívy,
- autoportrét (fotografia),
- autoportrét (kresba podľa zrkadla, dôraz na výraz, nie proporcie),
- autoportrét (farebná grafika).

Rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov:

- výtvarné vyjadrenie tepla a zimy,
- premena prírodniny (napr. strom počas 12 mesiacov),
- vtipné zátišie (alt. portrét, krajina),
- vtipný dizajn (návrh, model),
- šperk vyjadrujúci rôzne spoločenské postavenie (charaktery, povahy),
- architektúra z prírodných tvarov (návrh, model),
- výtvarné vyjadrenie vymysleného (nejestvujúceho) športu (príp. inej činnosti) – od zobrazenia až po návrhy odevu, náčinia, hracej plochy, pravidiel ...,
- spolupráca učiteľa a žiakov na vzniku nových tém a kombinácii techník.

Podnety z výtvarného umenia:

- kubizmus (malba ľubovoľného námetu kubistickým spôsobom); ukážky kubistického umenia,
- jednoduchý kinetický objekt (napr. využitie ľahkých materiálov a vánku ...),
- použitie vybraných techník tradičných remesiel,
- animovaná návšteva galérie, výstavy umeleckých diel (alebo výtvarné diela sprostredkované iným spôsobom),
- výtvarné reakcie/interpretácie vybraných výtvarných diel.

Podnety z iných umení a oblastí poznania:

- ilustrácia vlastnej rozprávky,
- zobrazenie farby hudby (vyjadrená geometrickými a organickými tvarmi),
- zobrazenie dynamiky hudby.

2. ročník

Laborovanie s výtvarným jazykom a kompozíciou:

- štúdie a zoskupenia textúr (kresby, grafika),
- kompozícia – farebná a tvarová harmónia/disharmónia,
- približovanie a vzd'aloovanie / mikroštruktúra a makroštruktúra,
- jazyk fotografie (svetlo-osvetlenie, zaostrenie, priblíženie, celok a detail),
- postprodukcia fotografie (základy).

Zobrazovanie reality:

- kresliarske pamäťové cvičenia,
- kresba predmetov/zátišia s dôrazom na proporcie,
- kresba skutočnosti a jej odrazu v zrkadle,
- portrét spolužiaka,
- štúdia postavy v pohybe (2D,3D).

Rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov:

- fantastická architektúra (návrh, príp. model),
- vymýšľanie alegorických postáv,
- návrhy odevov pre zvláštne povolania/situácie,
- návrhy futurologického dopravného prostriedku
- spolupráca učiteľa a žiakov na vzniku nových tém a kombinácii techník.

Podnety z výtvarného umenia:

- optické klamy – ukážky,
- op-art – ukážky, realizácia,
- svetelné umenie – ukážky, konštrukcia svetelného (príp. svetelno-kinetického) objektu,
- použitie vybraných techník tradičných remesiel,
- animovaná návšteva galérie, výstavy umeleckých diel (alebo výtvarné diela sprostredkované iným spôsobom),
- výtvarné reakcie/interpretácie vybraných výtvarných diel.

Podnety z iných umení a oblastí poznania:

- kontrast v hudbe prevedený do maľby,
- výtvarné vyjadrenie biologických štruktúr (makrosnímky).

3. ročník

Laborovanie s výtvarným jazykom a kompozíciou:

- kresba alebo maľba (príp. návrh dizajnu, architektúry) a ich transformácie v počítačovom programe,
- postprodukcia fotografie (možnosti rozvinutej manipulácie),
- postprodukcia videa (základy),
- počítačová animácia (základy),
- súťaž farebnej grafiky,
- základy tvorby skulptúrnej sochy,
- výtvarné využitie princípov a foriem ornamentu.

Zobrazovanie reality:

- kresliarske pamäťové cvičenia,
- kresebná štúdia interiéru,
- štúdie postavy podľa modelu,
- fotografická reportáž,
- rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov
- rekonštrukcia neúplného obrazu,
- výtvarné a architektonické vyjadrenie vzťahu organické/anorganické,
- antropomorfné inšpirácie v dizajne a v architektúre,
- výtvarné a architektonické vyjadrenie vzťahu poriadok/chaos,
- výtvarné vyjadrenie abstraktných pojmov,
- výtvarné vyjadrenie formálnej odlišnosti (napr. bytosti rôznych mimozemských civilizácií),
- spolupráca učiteľa a žiakov na vzniku nových tém a kombinácii techník.

Podnety z výtvarného umenia:

- umenie inštalácie – priestorovo limitovaná inštalácia,
- happening, event alebo performancia – reakcia na spoločenskú udalosť,
- použitie vybraných techník tradičných remesiel,
- animovaná návšteva galérie, výstavy umeleckých diel (alebo výtvarné diela sprostredkované iným spôsobom),
- výtvarné reakcie/interpretácie vybraných výtvarných diel.

Podnety z iných umení a oblastí poznania:

- výtvarné spracovanie vybraných podnetov chémie a fyziky,
- výtvarné spracovanie vybraných podnetov biológie.

4. ročník

Laborovanie s výtvarným jazykom a kompozíciou:

- štúdia pozitívnych a negatívnych tvarov podľa videnej skutočnosti (predmety, prírodniny...),
- počítačové spracovanie (prekomponovanie, variovanie) vlastnej maľby alebo kresby.

Zobrazovanie reality:

- kresliarske pamäťové cvičenia,
- štúdie predmetov a prírodnín,
- štúdia figúry (s dôrazom na proporčnosť, detaily a výraz),
- štúdia portrétu (s dôrazom na proporcie),
- fotografický portrét (osvetlenie, nastavenie, výraz, postprodukčná manipulácia),
- videoreportáž.

Rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov:

- výtvarná transpozícia prírodného princípu (napr. topenie, stmievanie, kryštalizácia, vlnenie ...),
- inovačný dizajn predmetu (hudobného nástroja, nábytku ...),
- návrh vlastného písma,
- spolupráca učiteľa a žiakov na vzniku nových tém a kombinácii techník.

Podnety z výtvarného umenia:

- procesuálne umenie – ukážky, realizácia objektu alebo obrazu (biologické, chemické alebo fyzikálne procesy),
- performancia dokumentovaná fotografickým alebo fotografickým záznamom,
- použitie vybraných techník tradičných remesiel,
- spoločná návšteva galérie alebo výstavy umeleckých diel spojená s diskusiou,
- výtvarné reakcie/interpretácie vybraných výtvarných diel,
- výtvarné reakcie/interpretácie kultúrnej pamiatky.

Podnety z iných umení a oblastí poznania:

- výtvarné spracovanie vybraných podnetov chémie, fyziky, biológie.
- výtvarné vyjadrenie hudobných foriem (napr. sonáta, fuga, džezová skladba, uspávanka...),
- spracovanie vybraných podnetov.

5. ročník

Laborovanie s výtvarným jazykom a kompozíciou:

- výber vyjadrovacích prostriedkov na stvárnenie svojej predstavy, konceptu alebo podnetov vizuálnej reality,
- zväčšovanie detailu,
- posun a tvorivá manipulácia s vlastnou študijnou kresbou (plastikou),
- vytvorenie kópie detskej výtvarnej práce.

Zobrazovanie reality:

- kreslenie a modelovanie prírodniny (predmetu); sadrový odliatok plastiky,
- štúdie portrétu – 2D (dôraz na výstavbu, proporcie, výraz linky a tvaru),
- štúdie portrétu – 3D (dôraz na formu, mierku, proporcie, viacpohľadovosť),
- fotografia portrétu a kresba podľa fotografie.

Rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov:

- vlastné návrhy, koncepty a realizácie žiaka konzultované s učiteľom,
- návrh architektúry (exteriér, interiér), model,
- grafika – transformácie grafického šošku (sútláč, tlač do podkladu, reprodukcie ...),
- fotografia – autorská séria fotografií,
- dizajn – návrh a model (predmetu, výrobku, odevu, doplnku, dopravného prostriedku, informačného označenia, grafického riešenia, reklamy ...) podľa orientácie žiaka.

Podnety z výtvarného umenia:

- spoločná návšteva galérie alebo výstavy umeleckých diel spojená s diskusiou,
- výtvarné reakcie/interpretácie vybraných výtvarných štýlov.

Podnety z iných umení a oblastí poznania:

- ilustrácia k rôznym formám poézie a prózy,
- výtvarné stvárnenie (hľadanie ekvivalentu) rôznych literárnych foriem.

4 II. stupeň základného štúdia

Štúdium druhého stupňa základného štúdia je určené pre absolventov prvého stupňa VO ZUŠ alebo pre žiakov ktorí sú absolventmi ZŠ a preukážu požadovanú mieru talentu na prijímacej skúške. Žiaka možno na základe talentových kritérií a veku zaradiť aj priamo do vyššieho ročníka štúdia.

Cieľom vyučovania na tomto stupni je poskytnúť žiakom rozvinuté výtvarné vzdelanie primerané stredoškolskému veku, umožniť im profiláciu k zvolenému médiu a zároveň kultivovať ich vzťah k výtvarnému umeniu a vizuálnej kultúre. Štúdium poskytuje možnosť prípravy na talentové skúšky na vysokoškolské študijné programy výtvarného, dizajnerskeho a architektonického zamerania.

Výkonové štandardy

Žiaci po absolvovaní štúdia druhého stupňa základného štúdia:

- samostatne tvoria umelecké diela v okruhu zvoleného média,

- dokážu výtvarne vyjadriť vizuálnu realitu a svoje myšlienkové koncepty,
- dokážu verejne prezentovať výstupy svojej tvorby,
- verbálne zdôvodnia koncepciu i realizáciu svojho diela,
- získajú si informácie o možnosti technologických riešení v okruhu zvoleného média,
- sú schopní ďalej rozvíjať svoje schopnosti,
- majú aktívny divácky vzťah a uvedomelý postoj k dielam výtvarného umenia a k vizuálnej kultúre,
- dokážu zdôvodniť svoje estetické názory,
- dokážu diskutovať o súčasnom umení.

Obsahové štandardy

Pozn.: Vyučovanie poskytuje možnosť špecializácie – výberu média a techniky podľa zamerania (záujmu) žiaka.

1. ročník II. stupňa základného štúdia:

- sumarizujúce cvičenia zamerané na vyjadrovacie prostriedky a kompozičné princípy,
- kreslenie, maľovanie a modelovanie podľa videnej skutočnosti,
- posuny a transformácie zobrazenia skutočnosti,
- štylizračné variácie,
- kombinácie techník,
- operácie s motívom (námetom),
- vyjadrovanie vlastných konceptov v rôznych médiách,
- konfrontácia artefaktu vytvoreného v rôznych médiách,
- individuálne tvorivé úlohy,
- štúdium literatúry z oblasti chronológie dejín umenia (referát),
- diskusie o umení.

2. ročník II. stupňa základného štúdia:

- zobrazovanie videnej skutočnosti v zvolenom médiu,
- posuny a transformácie zobrazenia skutočnosti v zvolenom médiu,
- štylizračné variácie zobrazenia skutočnosti v zvolenom médiu,
- vyjadrovanie vlastných konceptov v zvolenom médiu,
- individuálne tvorivé úlohy,
- štúdium literatúry/časopisov – referát a diskusie o súčasnom umení.

3. ročník II. stupňa základného štúdia:

- technicky rozmanité štúdie videnej skutočnosti v zvolenom médiu,
- kópia umeleckého diela v zvolenom médiu (totožné s médiom originálu),
- kópia umeleckého diela v inom médiu ako originál,
- tvorivá úloha v zvolenom médiu na zadanú tému,
- tvorba na voľnú tému,
- individuálne tvorivé úlohy,
- inštalácia výstavy,
- diskusie o tvorbe spolužiakov,
- štúdium literatúry/časopisov – referát a diskusie o súčasnom umení (zaoštréné na oblasť zvoleného média).

4. ročník II. stupňa základného štúdia:

- individuálne tvorivé úlohy,
- kópia detskej výtvarnej práce (podľa možnosti vlastnej),
- konceptuálne dielo (resp. konceptuálny dizajn, architektúra),
- záverečná práca,
- prezentácia záverečnej práce (forma podľa zvoleného média),
- diskusia o záverečnej práci.

5 Štúdium pre dospelých

Je štvorročné štúdium, ktoré poskytuje možnosti ďalšieho výtvarného vzdelávania a konfrontácie svojho myslenia a tvorby v diskurze študijnej skupiny. Je určené pre záujemcov, ktorí ukončili druhý stupeň štúdia VO ZUŠ. Na štúdium možno prijať aj záujemcov v zodpovedajúcom veku na základe talentových kritérií.

Výkonové štandardy

Žiaci po absolvovaní štúdia pre dospelých:

- samostatne tvoria umelecké diela v okruhu zvoleného média,
- získajú si informácie o možnosti technologických riešení v okruhu zvoleného média,
- sú schopní ďalej rozvíjať svoje schopnosti,
- zúčastňujú sa na kultúrnom dianí ako amatérski výtvarníci,

- majú aktívny divácky vzťah a uvedomelý postoj k dielam výtvarného umenia a k vizuálnej kultúre,
- dokážu zdôvodniť svoje estetické názory,
- dokážu diskutovať o súčasnom umení.

Obsahové štandardy

Pozn.: Vyučovanie poskytuje možnosť špecializácie – výberu média a techniky podľa zamerania (záujmu) žiaka.

1. ročník štúdia pre dospelých:

- individuálne úlohy rozvíjajúce žiaka podľa jeho výtvarnej orientácie na médium,
- úlohy zamerané na rozvoj štylizácie, rukopisu, osobného štýlu (podľa zvoleného média),
- úlohy konfrontujúce rôzne polohy štylizácií a autorských rukopisov (podľa zvoleného média),
- úlohy zamerané na zdokonaľovanie techniky,
- realizácia vlastných výtvarných konceptov,
- štúdium literatúry/časopisov a diskusie o súčasnom umení.

2. ročník štúdia pre dospelých:

- individuálne úlohy rozvíjajúce žiaka podľa jeho výtvarnej orientácie na médium,
- realizácia vlastných výtvarných konceptov,
- úlohy zamerané na rozvoj štylizácie, rukopisu, osobného štýlu (podľa zvoleného média),
- úlohy konfrontujúce rôzne polohy štylizácií a autorských rukopisov (podľa zvoleného média),
- úlohy zamerané na zdokonaľovanie techniky,
- štúdium literatúry/časopisov a diskusie o súčasnom umení,
- inštalácia skupinovej výstavy,
- verejná diskusia na výstave.

3. ročník štúdia pre dospelých:

- individuálne úlohy rozvíjajúce žiaka podľa jeho výtvarnej orientácie na médium,
- realizácia vlastných výtvarných konceptov,
- úlohy zamerané na laborovanie s odlišnými polohami umenia v akých sa pohybuje žiak,
- úlohy zamerané na zdokonaľovanie techniky,
- štúdium technologickej literatúry,
- štúdium literatúry/časopisov a diskusie o súčasnom umení,
- diskusia na výstave v galérii, v múzeu,

- inštalácia skupinovej výstavy,
- verejná diskusia na výstave.

4. ročník štúdia pre dospelých:

- realizácia vlastných výtvarných konceptov,
- diskusia v skupine o vlastnej výtvarnej koncepcii, obhajovanie svojich názorov,
- štúdium literatúry/časopisov a diskusie o súčasnom umení,
- diskusia na výstave v galérii, v múzeu,
- inštalácia vlastnej výstavy žiaka,
- verejná diskusia na výstave.

6. Rozšírené štúdium ISCED 2B.

Rozšírené štúdium je určené pre žiakov s vyššou mierou talentu a schopností, u ktorých je predpoklad ďalšej profilácie umeleckej tvorby alebo na štúdium umeleckej profesie.

Vyučovanie je paralelné s druhou časťou prvého stupňa základného štúdia. Rozšírenie sa uplatňuje najmä v častiach obsahu *zobrazovanie reality a rozvoja fantázie a tvorba vlastných konceptov*. Zaradenie do štúdia navrhuje na základe výsledkov v ISCED 1B a študijných predpokladov triedny učiteľ.

Žiaka možno na základe talentových kritérií a veku zaradiť aj priamo do vyššieho ročníka štúdia.

Výkonové štandardy

Žiaci po absolvovaní štúdia rozšíreného vyučovania:

- cieľavedome a tvorivo vyjadrujú svoje predstavy v kresbe, maľbe, koláži, modelovaní, vo vybranej grafickej technike, v tvorbe objektu, v inštalácii, vo fotografii (príp. videu a v elektronických médiách),
- cieľavedome pracujú s výtvarnými/vizuálnymi vyjadrovacími prostriedkami,
- cieľavedome pracujú so zvoleným médiom, materiálom, nástrojom a technikou,
- tvorivo spracujú vlastné koncepty zvoleným spôsobom,
- dokážu originálne výtvarne reagovať na zadanú tému,
- dokážu výtvarne reagovať na vizuálnu realitu (zobrazovanie, štylizácia),
- ovládajú princípy kompozície (rozvrh plochy alebo priestorového útvaru),
- ovládajú princípy radenia, kombinovania, miešania a kontrastov farieb,

- dosahujú farebný a tvarový výraz,
- proporčne správne nakreslia videný predmet, postavu, tvár,
- proporčne správne vymodelujú videný predmet, postavu, hlavu,
- poznajú hlavné znaky historických slohov umenia a architektúry,
- dôležité osobnosti tvorcov a dôležité diela,
- poznajú tendencie moderného umenia a architektúry,
- zvládnu realizáciu v zvolenom štýle moderného umenia,
- dokážu originálne spracovať (interpretovať) tematický alebo formálny podnet zvoleného výtvarného alebo architektonického diela,
- dokážu výtvarne reagovať na podnety z oblasti hudby (zvuku), literatúry (textu), filmu (audiovizie), divadla (performancie), tanca (pohybu),
- orientujú sa v hlavných tendenciách súčasného diania vo výtvarnom umení,
- poznajú dostupnú literatúru, časopisy (príp. internetové stránky) z oblasti súčasného výtvarného umenia,
- poznajú najdôležitejšie galérie a podujatia súčasného výtvarného umenia,
- slovne vyjadria svoj výtvarný zámer, voľbu témy, média a techniky,
- opíšu videné výtvarné dielo (druh, médium, techniku, výraz),
- dokážu diskutovať o výtvarnom diele,
- vyjadria svoj názor na výtvarné dielo,
- zaradia výtvarné dielo do obdobia (smeru),
- poznajú mená kľúčových autorov umeleckých smerov,
- aplikujú skúsenosti výtvarnej edukácie vo svojom mimoškolskom výtvarnom prejave.

Obsahové štandardy

1. ročník

Laborovanie s výtvarným jazykom a kompozíciou:

- kompozícia – tvarová a farebná rovnováha/nerovnováha,
- symetria a asymetria v obraze (napr. zátišia), v grafike (využitie tlačovej matrice),
- výtvarné vyjadrenie kontrastov (polarít),
- geometrická štylizácia zátišia (alt. portrétu, figurálnej kompozície).

Zobrazovanie reality:

- kresliarske pamäťové cvičenia,
- kresba jednoduchej perspektívy, kresba architektonického priestoru (interiér, exteriér),
- autoportrét (fotografie, rôzne výrazy tváre),

- autoportrét (kresba podľa zrkadla, dôraz na výraz, nie proporcie),
- autoportrét (farebná grafika),
- rozširujúce cvičenia.

Rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov:

- výtvarné vyjadrenie tepla a zimy,
- premena prírodniny (napr. rastliny počas 12 mesiacov, premeny oblohy, premeny vodnej hladiny ...),
- vtipné zátišie (alt. portrét, krajina),
- vtipný dizajn (návrh, model),
- šperk vyjadrujúci rôzne spoločenské postavenie (charaktery, povahy, nálady, city ...),
- architektúra z prírodných tvarov (návrh, model),
- výtvarné vyjadrenie vymysleného (nejestvujúceho) športu (príp. inej činnosti) – od zobrazenia až po návrhy odevu, náčinia, hracej plochy, pravidiel ...,
- fantastické témy alebo spôsoby realizácií navrhnuté žiakom,
- spolupráca učiteľa a žiakov na vzniku nových tém a kombinácii techník.

Podnety z výtvarného umenia:

- kubizmus (maľba ľubovoľného námetu kubistickým spôsobom); ukážky kubistického umenia,
- futurizmus (zobrazenie pohybu a hluku),
- vytvorenie kinetického objektu,
- použitie vybraných techník tradičných remesiel,
- diskusia o vybraných dielach súčasného umenia, dizajnu, architektúry,
- animovaná návšteva galérie, výstavy umeleckých diel (alebo výtvarné diela sprostredkované iným spôsobom),
- výtvarné reakcie/interpretácie vybraných výtvarných diel.

Podnety z iných umení a oblastí poznania:

- ilustrácia vlastnej rozprávky,
- zobrazenie farby hudby (vyjadrená geometrickými a organickými tvarmi),
- zobrazenie dynamiky hudby.

2. ročník

Laborovanie s výtvarným jazykom a kompozíciou:

- štúdie a zoskupenia textúr (kresby, grafika),
- kompozícia – farebná a tvarová harmónia/disharmónia,
- približovanie a vzdľavovanie / mikroštruktúra a makroštruktúra,

- jazyk fotografie (svetlo-osvetlenie, zaostrenie, priblíženie, celok a detail),
- postprodukcia fotografie (základy).

Zobrazovanie reality:

- kresliarske pamäťové cvičenia,
- kresba predmetov/zátišia s dôrazom na proporcie,
- kresba skutočnosti a jej odrazu v zrkadle,
- portrét spolužiaka,
- štúdia postavy v pohybe (2D,3D),
- rozširujúce cvičenia.

Rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov:

- fantastická architektúra (návrh, príp. model),
- vymýšľanie alegorických postáv,
- návrhy odevov pre zvláštne povolania/situácie,
- návrhy futurologického dopravného prostriedku,
- fantastické témy alebo spôsoby realizácií navrhnuté žiakom,
- spolupráca učiteľa a žiakov na vzniku nových tém a kombinácii techník.

Podnety z výtvarného umenia:

- optické klamy – ukážky,
- op-art – ukážky, realizácia,
- svetelné umenie – ukážky, konštrukcia svetelného (príp. svetelno-kinetického) objektu,
- použitie vybraných techník tradičných remesiel,
- diskusia o vybraných dielach súčasného umenia, dizajnu, architektúry,
- animovaná návšteva galérie, výstavy umeleckých diel (alebo výtvarné diela sprostredkované iným spôsobom),
- výtvarné reakcie/interpretácie vybraných výtvarných diel.

Podnety z iných umení a oblastí poznania:

- kontrast v hudbe prevedený do maľby,
- výtvarné vyjadrenie biologických štruktúr (makrosnímky).

3. ročník

Laborovanie s výtvarným jazykom a kompozíciou:

- výtvarný prejav ako manuálna činnosť a jeho transformácie v počítačovom programe,
- postprodukcia fotografie (možnosti rozvinutej manipulácie),

- postprodukcia videa (základy),
- počítačová animácia (základy),
- súťaž farebnej grafiky,
- základy tvorby skulptúrnej sochy,
- výtvarné využitie princípov a foriem ornamentu.

Zobrazovanie reality:

- kresliarske pamäťové cvičenia,
- krešbná štúdia interiéru,
- štúdie postavy podľa modelu,
- fotografická reportáž,
- rozširujúce cvičenia.

Rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov

- rekonštrukcia neúplného obrazu,
- výtvarné a architektonické vyjadrenie vzťahu organické/anorganické,
- antropomorfné inšpirácie v dizajne a v architektúre,
- výtvarné a architektonické vyjadrenie vzťahu poriadok/chaos,
- výtvarné vyjadrenie abstraktných pojmov,
- výtvarné vyjadrenie formálnej odlišnosti (napr. bytosti rôznych mimozemských civilizácií),
- fantastické témy alebo spôsoby realizácií navrhnuté žiakom,
- spolupráca učiteľa a žiakov na vzniku nových tém a kombinácii techník.

Podnety z výtvarného umenia:

- umenie inštalácie – priestorovo limitovaná inštalácia,
- performatívna reakcia na spoločenskú udalosť,
- použitie vybraných techník tradičných remesiel,
- diskusia o vybraných dielach súčasného umenia, dizajnu, architektúry,
- animovaná návšteva galérie, výstavy umeleckých diel (alebo výtvarné diela sprostredkované iným spôsobom),
- výtvarné reakcie/interpretácie vybraných výtvarných diel.

Podnety z iných umení a oblastí poznania:

- výtvarné spracovanie vybraných podnetov chémie a fyziky,
- výtvarné spracovanie vybraných podnetov biológie.

4. ročník

Laborovanie s výtvarným jazykom a kompozíciou:

- štúdia pozitívnych a negatívnych tvarov podľa videnej skutočnosti (predmety, prírodniny...),
- počítačové spracovanie (prekomponovanie, variovanie) vlastnej maľby alebo kresby.

Zobrazovanie reality:

- kresliarske pamäťové cvičenia,
- štúdie predmetov a prírodnín,
- kresba zátišia, maľba zátišia,
- štúdia figúry (s dôrazom na proporčnosť, detaily a výraz),
- štúdia portrétu (s dôrazom na proporcie),
- fotografický portrét (osvetlenie, nastavenie, výraz, postprodukčná manipulácia),
- videoreportáž,
- rozširujúce kresliarske cvičenia.

Rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov:

- výtvarná transpozícia (prenos/prevedenie) prírodného princípu (napr. topenie, stmievanie, kryštalizácia, vlnenie ...),
- inovačný dizajn predmetu (hudobného nástroja, nábytku ...),
- návrh vlastného písma,
- témy alebo spôsoby realizácií navrhnuté žiakom,
- spolupráca učiteľa a žiakov na vzniku nových tém a kombinácii techník.

Podnety z výtvarného umenia:

- procesuálne umenie – ukážky, realizácia objektu alebo obrazu (biologické, chemické alebo fyzikálne procesy),
- performancia – aktuálna udalosť (dokumentačný záznam),
- použitie vybraných techník tradičných remesiel,
- diskusia o vybraných dielach súčasného umenia, dizajnu, architektúry,
- spoločná návšteva galérie alebo výstavy umeleckých diel spojená s diskusiou,
- výtvarné reakcie/interpretácie vybraných výtvarných diel,
- výtvarné reakcie/interpretácie kultúrnej pamiatky.

Podnety z iných umení a oblastí poznania:

- výtvarné spracovanie vybraných podnetov chémie, fyziky, biológie.
- výtvarné vyjadrenie hudobných foriem (napr. sonáta, fuga, džezová skladba, uspávanka...),- spracovanie vybraných podnetov.

5. ročník

Laborovanie s výtvarným jazykom a kompozíciou:

- výber vyjadrovacích prostriedkov na stváranie svojej predstavy, konceptu alebo podnetov vizuálnej reality,
- zväčšovanie detailu,
- posun a tvorivá manipulácia s vlastnou študijnou kresbou (plastikou),
- vytvorenie kópie detskej výtvarnej práce,
- vlastné experimentovanie s vyjadrovacími prostriedkami.

Zobrazovanie reality:

- kreslenie a modelovanie prírodniny (predmetu); sadrový odliatok plastiky,
- kresba drapérie, maľba drapérie,
- štúdie portrétu – 2D (dôraz na výstavbu, proporcie, výraz linky a tvaru),
- štúdie portrétu – 3D (dôraz na formu, mierku, proporcie, viacpohľadovosť),
- fotografia portrétu a kresba podľa fotografie,
- rozširujúce kresliarske cvičenia.

Rozvoj fantázie, tvorba vlastných konceptov:

- vlastné návrhy, koncepty a realizácie žiaka konzultované s učiteľom,
- návrh architektúry (exteriér, interiér), model,
- grafika – transformácie grafického štočku (sútláč, tlač do podkladu, reprodukcie ...),
- fotografia – autorská séria fotografií,
- dizajn – návrh a model (predmetu, výrobku, odevu, doplnku, dopravného prostriedku, informačného označenia, grafického riešenia, reklamy ...) podľa orientácie žiaka,
- témy alebo spôsoby realizácií navrhnuté žiakom.

Podnety z výtvarného umenia:

- diskusia o vybraných dielach súčasného umenia, dizajnu, architektúry
- vlastná databáza výtvarných diel vytvorená žiakom,
- spoločná návšteva galérie alebo výstavy umeleckých diel spojená s diskusiou,
- výtvarné reakcie/interpretácie vybraných výtvarných štýlov,
- experimentovanie s výtvarnými štýlmi,
- porovnávanie a miešanie štýlov.

Podnety z iných umení a oblastí poznania:

- ilustrácia k rôznym formám poézie a prózy,
- výtvarné stváranie (hľadanie ekvivalentu) rôznych literárnych foriem.